

advány egyebek között aláhúzta, hogy a törvény „számos olyan rendelkezést tartalmazott, amely megerősítette a zsidók és a nem zsidók közötti különbségtételt, teljesíthetetlen feltételeket szabott a munkaszolgálatosok kárpótlásához”. Az Alkotmánybíróság legalábbis részben méltányolta a memorandum okfejtését, mert 1995. február 6-án közzétett, mérőföldkőnek számító döntésében kimondta a törvény 2. és 3. paragrafusának alkotmányellenességét, utasítva az országgyűlést, hogy 1995. szeptember 30-ig új kárpótlási törvényt alkosson „az alkotmányos követelmények figyelembevételével”. A munkaszolgálatosokkal kapcsolatban az Alkotmánybíróság „megállapította, hogy a nem harcoló alakulatok körében teljesített munkaszolgálat ténylegesen zárt, táboroszerű fogva tartást jelentett, s ezért ésszerűtlen és önkényes a a feltétel, hogy csak a harcoló alakulatok kötelékében teljesített munkaszolgálat képezhetette a kárpótlás alapját”. Fontos az Alkotmánybíróság döntése azért is, mert hangsúlyozza, hogy „a deportálás során a magyar állam saját polgárait összegyűjtötte és idegen fennhatóságnak adta át”. A testület döntése is megerősítette, hogy a magyar államnak történelmi, jogi és implicit módon még akár erkölcsi felelősséget is kell vállalnia a magyar zsidók deportálásáért és tömeges legyilkolásáért.⁵¹

De az Alkotmánybíróság döntése sem változtatott azon, hogy a jóvátétel és a kárpótlás ügye egészen a kilencvenes évek derekáig lényegében megoldatlan maradt, jóllehet az igényükkel az Országos Kárrendezési és Kárpótlási Hivatalhoz forduló túlélők nagy számban kaptak, ha többnyire nagy késéssel is, bizonyos mértékű kárpótlást beváltható kárpótlási jegyek formájában. Ezek értéke legtöbbször meg sem közelítette az elszenvedett személyes és anyagi veszteségek mértékét. Legalábbis mostanáig tehát a magyar hatóságok nem tudtak teljes mértékben megfelelni az 1947. évi békeszerződéssel rájuk hárult kötelezettségeiknek. A jóvátétel és kárpótlás ügyében tapasztalható késedelemben számos belpolitikai, társadalmi és gazdasági tényező játszott közre. A tárgyalásokban részt vevő magyar hatóságok, különösen az Igazságügyi és Pénzügyminisztérium körébe tarozók, a jelek szerint halogató taktikát alkalmaznak, kihasználva a zsidó közösség megosztottságát.

Az 1991-ben létrehozott csúcsszervezet, a HÁMSZ, gyakorlatilag elvesztette összefogó szerepét. Két fő frakcióra hullott, amelyekkel a megfelelő magyar szervek az „oszd meg és uralkodj” elve alapján tárgyalnak. Az egyik frakciót a HÁMSZ maradéka és a MUSZOE alkotja, ragaszkodva a békeszerződés szabta kötelezettségek teljesítéséhez, illetve ahhoz, hogy az utód nélkül elhunyt áldozatoktól kisajátított vagy elkobzott ma-